

गट संसाधन केंद्रांच्या (Block Resources Centers) कर्मच्या-यांचे जिल्हास्तरीय प्रशिक्षण कार्यक्रमाबाबत..

महाराष्ट्र शासन

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

शासन परिपत्रक क्र.ग्रापाधो-१११०/प्र.क्र.२५१/पापु-०७

मंत्रालय,मुंबई - ४०० ०३२ ,दि. ५ जानेवारी, २०१२

शासन परिपत्रक-

संदर्भाधिन क्र.१ येथिल शासन निर्णयान्वये राज्यात गट संसाधन केंद्रांची स्थापना करण्यात आली असून संदर्भाधिन क्र.२ येथिल शासन परिपत्रकान्वये गट संसाधन केंद्रांच्या कर्मच्या-यांच्या प्रशिक्षणाबाबत सविस्तर सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.

२. गट संसाधन केंद्रांच्या कर्मच्या-यांच्या प्रशिक्षणाचा वर्ग प्रशिक्षणाचा((Classroom Session) १ ला टप्पा दि.१९ डिसेंबर,२०११ ते ७ जानेवारी,२०१२ या कालावधीत पार पाडण्यात आला आहे. प्रशिक्षणाच्या दुस-या टप्प्यात दि.९ जानेवारी,२०१२ ते २३ जानेवारी,२०१२ या कालावधीत १२ दिवसांचे स्थळ प्रशिक्षण(Field Training) आयोजीत करण्यात आले आहे.त्यासाठी खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत-

स्थळ प्रशिक्षण (Field Training) करिता खालीलप्रमाणे दिन-निहाय कार्यक्रम तयार करण्यात यावा-

अ.क्र.	दिनांक	कार्यक्रम	जबाबदार व्यक्ती
नळ पाणी पुरवठा योजना			
१	पहिला दिवस	जिल्हा परिषदेच्या प्रगतीपथावरील व पुरुष झालेल्या प्रत्येकी २ स्वतंत्र पा.पु.योजनांना भेटी (योजनेच्या उद्भवापासून वितरण व्यवस्था व घरगूती नळ जोडणी पर्यंत सर्व बाबींची पाहणी करणे अपेक्षित राहील)	जि.प. कार्यकारी अभियंता यांनी नियुक्त केलेले शाखा अभियंता
२	दूसरा दिवस	म.जी.प्रा.किंवा जिल्हा परिषद मार्फत चालविण्यात येणा-या व प्रगतीपथावरील प्रत्येकी एका प्रादेशिक पा.पु.योजनेस भेट (किमान एका जलशुद्धिकरण प्रकल्पास भेट देऊन माहिती घेणे आवश्यक राहील)	म.जि.प्र. कार्यकारी अभियंता यांनी नियुक्त केलेले शाखा अभियंता
पाणी पुरवठा योजनांचे उद्भव			
३	तिसरा दिवस	पा.पु.योजनांच्या उद्भवांना भेट, स्त्रोत बळकीटीकरण , स्त्रोत सांकेतांक पद्धतीची माहिती घेणे,पाऊस पाणी संकलन प्रकल्प , इत्यादींची पाहणी करणे तसेच TCL पावडर साठवण व हाताळणे याबाबत माहिती घेणे	जि.प. कार्यकारी अभियंता यांनी नियुक्त केलेले शाखा अभियंता
४	चौथा दिवस	दुहेरी पंपांवर आधारीत योजनां, लघू पाणी पुरवठा योजना यांना भेटी देणे	जि.प. कार्यकारी अभियंता यांनी नियुक्त केलेले शाखा अभियंता
पाणी गुणवत्ता			
५	पाचवा दिवस	१. जिल्हा स्तरीय व ग्रामिण प्रयोगशाळांना भेटी देणे, पाणी व टिसीएल पावडर तपासण्याच्या विविध पद्धती समजावून घेणे केंद्र शासनाच्या संकेतस्थळावरती (ddws.nic.in) पाणी	जिल्हा पाणी गुणवत्ता निरिक्षक, जिल्हा पाणी गुणवत्ता सल्लागार

		नमूने तपासणी नोंदीची माहिती घेणे.	
शाळा -अंगणवाड्या यांना भेटी			
६	सहावा दिवस	शाळा व अंगणवाड्या यामधील पाणी पुरवठ्याची व शौचालयांची व्यवस्था,शौचालयांचा वापर,मुला-मुलींकरीता स्वतंत्र शौचालयाची व्यवस्था आहे अथवा नाही याची पाहणी करणे,विद्यार्थी व शिक्षक यांच्याशी संवाद साधणे	संपूर्ण स्वच्छता अभियान, जिल्हा कक्ष तज्ज्ञ, DWSM HRD सल्लागार
स्वच्छता			
७	सातवा दिवस	१. ग्रामस्थ, ग्रामपंचायत सदस्य व ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीचे सदस्य यांच्याशी संवाद साधणे २. ग्रामपंचायतीतील विविध नोंद वहयांची माहिती घेणे ३. वैयक्तीक शौचालये (एक खड्डा/द्विखड्डा) सामुदायिक शौचालये यांची पाहणी करणे,शौचालयांचा वापर होत नसल्यास त्याची कारणे समजावून घेणे घनकचरा व सांडपाणी व्यवस्थापनाबाबत माहिती घेणे	संपूर्ण स्वच्छता अभियान, जिल्हा कक्ष तज्ज्ञ, DWSM F&P सल्लागार, DWSM MIS सल्लागार
गाव भेटी			
८	आठवा दिवस	गावांत IEC कार्यक्रम सुरु करून त्या गावाला भेट देणे, IEC कार्यक्रमांद्वारे ग्रामस्थांना योग्य तो संदेश पोहचतो किंवा नाही यांचे निरक्षण करणे	संपूर्ण स्वच्छता अभियान, जिल्हा कक्ष तज्ज्ञ, DWSM IEC सल्लागार
गाव भेट -			
९	नववा दिवस	गट संसाधन केंद्राच्या कर्मच्या-यांनी त्यांना नेमून दिलेल्या तालूक्यातील दोन गावांना/ग्रामपंचायतींना स्वतंत्रपणे भेटी देणे व गाव, शाळा,	संबंधीत ग्रामपंचायतीचा ग्रामसेवक
१०	दहावा दिवस	अंगणवाड्यांमध्ये असलेल्या पाणी आणि स्वच्छतासंबंधी सर्व बाबींचा आभ्यास करून सर्वेक्षण प्रपत्रात माहिती भरून अहवाल व सादरीकरण तयार करणे. प्रशिक्षणाच्या तिस-या (शेवटचा) टप्प्यात हे सादरीकरण करणे आवश्यक राहील.	संबंधीत ग्रामपंचायतीचा ग्रामसेवक
११	आकरावा दिवस	(सर्वेक्षण प्रपत्राचा नमुना यथावकाश उपलब्ध करून देण्यात येईल)	संबंधीत ग्रामपंचायतीचा ग्रामसेवक
१२	बारावा दिवस		संबंधीत ग्रामपंचायतीचा ग्रामसेवक

३. मोळ्या आकारमानाच्या जिल्ह्यांमध्ये प्रशिक्षणार्थींची संख्या जास्त असल्यामुळे सर्व प्रशिक्षणार्थींना योग्य प्रशिक्षण मिळेल याची खात्री कार्यकारी अभियंता (ग्रा.पा.पु.) यांनी करावी.
४. पाणी पुरवठा योजना व प्रयोगशाळांच्या भेटी दरम्यान जिल्हा परिषद,म.जी.प्रा.व प्रयोगशाळा यांच्या सक्षम अधिकायांनी प्रशिक्षणार्थींना माहिती देण्यासाठी उपस्थित राहावे.

५. ग्राम विस्तार अधिकारी दर्जाचे अधिकारी/ग्रामसेवक/TSC सल्लागार यांपैकी पाणी पुरवठा व स्वच्छता क्षेत्रातील पुर्वानुभव व आवड असणा-या व्यक्तींची या संपूर्ण प्रशिक्षण कालावधीसाठी (१२ दिवस) नोडल अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात यावी. या कालावधीत संबंधीत नोडल अधिकारी संपूर्ण प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे कार्यान्वय करतील. त्यांसाठी त्यांना रु.२०००/- इतके मानधन देय राहील.
६. MCED च्या जिल्हा प्रकल्प अधिका-यांनी या प्रशिक्षण कार्यक्रमाचा योग्य तो समन्वय ठेवावा.
७. निवास व्यवस्था- जिल्ह्यातील मध्यवर्ती किंवा जिल्ह्यांना सोयिस्कर असलेल्या ठिकाणी प्रशिक्षणार्थींची प्रथम आठ दिवस मुक्कामाची व्यवस्था करण्यांत यावी.
८. उर्वरीत चार दिवस प्रशिक्षणार्थी त्यांना नियुक्त केलेल्या तालुक्यात काम करतील. या कालावधीत प्रशिक्षणार्थींनी निवास व्यवस्था स्वतः करावी. प्रशिक्षणार्थींना या चार दिवसांच्या कालावधीत भोजनासाठी प्रतिदिन रु. ५०/- भत्ता देय राहील.
९. वाहन व्यवस्था :- प्रथम आठ दिवस मुक्कामाच्या ठिकाणापासून ते भेटी देण्याच्या ठिकाणापर्यंत व परत मुक्कामाच्या ठिकाणी येण्यासाठी स्थानिक दराने स्वतंत्र वाहन व्यवस्था करण्यांत यावी.
१०. उर्वरीत चार दिवसांसाठी बसचे भाडे प्रशिक्षणार्थींना अनुज्ञेय राहील.
११. नोडल अधिका-यांचे मानधन, प्रशिक्षणार्थींचा प्रवास खर्च, भोजन, अल्पोपहार व निवास व्यवस्था यावरील खर्च सहायता निधी (Support Fund) मधून भागविण्यात येईल. त्यासाठी येणा-या खर्चाची मागणी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.यांनी संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय्य संस्था, बेलापूर, नवी मुंबई यांच्याकडे करावी.
१२. या स्थळ प्रशिक्षणाच्या कार्यक्रमात स्थानिक परिस्थितीनुसार आवश्यक ते बदल करण्याचे अधिकार मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.यांना राहतील.
१३. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेब-साईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०१२०१०६०४५००४१४००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सही/-
(शैला ए.)
उपसचिव(भाप्रसे), महाराष्ट्र शासन

प्रत,
सर्व विभागीय आयुक्त,
सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई
संचालक, भुजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे,
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा
मुख्य अभियंता, राज्यस्तरीय भारत निर्माण कक्ष, नवी मुंबई
सर्व प्रादेशिक मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण
सर्व प्रादेशिक उपसंचालक, भुजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा,
सर्व अधिकारी अभियंता, विभागीय भारत निर्माण कक्ष
सर्व कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण,
कार्यकारी अभियंता, ग्रामिण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद (सर्व)
सर्व जिल्हा वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भुजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा
कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र व्यावसायीका विकास केंद्र (MCED), A-३८, M.I.D.C. रेल्वे स्टेशन रोड, पोस्ट वॉर्क्स क्र. ५४६, औरंगाबाद-४३४ ००५
विभागीय अधिकारी, महाराष्ट्र व्यावसायीका विकास केंद्र (MCED), कृषी महाविद्यालय आवार, शिवाजी नगर, पुणे
पाणी पुरवठा विभागातील सर्व पर्यवेक्षीय अधिकारी व कार्यासने
निवड नस्ती, पापु-०७